

Rex Gloriae.

.....

Op Palmzondag heb ik weer aan Rolduc zitten denken. Dat gebeurt niet zoo dikwijls, als je werk in overvloed hebt en tijd te kort, en er op zoo'n verre afstand weinig is om je er aan te herinneren. 't Is immers veel mooier om vooruit te kijken, de wazige verte van de wijde toekomst in met zijn schat van mogelijkheden: even staren naar verre idealen en dan weer vooruit, stap voor stap gestadig voort langs de weg, die er heen voert.

Maar toch, soms, 't hoeft maar een enkel woord te zijn, gelezen of gehoord — dan knipt plots de reminiscentielamp weer aan om een stuk van 't voorbij te belichten met een felle klaarheid alsof 't weer heden was. En dat gebeurt onder andere altijd op Palmzondag.

Er zijn weinig dagen uit het Rolducsche leven, die zoo'n indruk op me gemaakt hebben, als die dag. Was het de vacantie, die je in 't hoofd zat: composities voorbij en morgenvroeg „daar gaat ie weer, daar gaat ie weer” in de vroegte huistoe? Was het de jonge lente, die werkte in het hout, waren het de kastanjeknoppen langs de ijzeren weg, die begonnen te glimmen, druipend van lijmg sap, en op bersten stonden of misschien, bij een late Paschen, de eerste bloesems in de vruchtboomen achter het H. Hartbeeld? Waren het de plechtigheden in de kerk, palmprocessie en passie? Ik denk, dat het alles samen geweest is: de blijde stemming, van buiten af gewekt, die je voor de innerlijke schoonheid van de liturgie nu biezonder toegankelijk had gemaakt. En wat is Palmzondag dáár rijk aan.

Wat een wondere verbinding van vreugde en droefheid, in één dag alle contrasten van de lijdensweek bijeen. Eerst de jubel van de Hosanna's: de jongens der Hebreeën, die te hoop loopen om de Christus, de Zoon van David, de Koning van Israël; 't wuivende groen van de palmtakken en de veelkleurigheid van de kleeren op de weg. Moest je niet mee blij zijn, als je rondtrok door de gangen onder de zang van dat heerlijke Gregori-

aansch, dat z'n mooiste melodieën voor vandaag scheen bewaard te hebben; als buiten, tusschen de Maartsche buien door, de zon z'n goud over de natte daken strooide, daar boven het carré, dat het schitterde en spatte van licht, — alsof er in de verte niet de dreiging zat van een nieuwe bui, die straks weer zou bedekken al dat wit en blauw van wolken en lentelucht.

Collegerunt pontifices et pharisaei concilium et dicebant: quid facimus. De priesters en phariseeën belegden een vergadering en zeiden: Wat moeten we doen? Dát was de bui, die daar in het Westen hing en over de Hosanna's der kinderen zou komen. Maar nu keken we daar nog niet naar en trokken rond in zonnige stemming, terwijl de Antifoon vol eenvoud voor ons vroeg „dat we met Engelen en kinderen getrouw mochten bevonden worden, terwijl we de overwinnaar van de dood ons Hosanna toeriepen.” Ik weet niet, of ik toen ook al zoo nagedacht heb bij die woorden. Ik denk zelfs wel van niet. Maar de muziek alleen al hoorde zoo echt bij heel de stemming.

Tot dan eindelijk bij de gesloten deur de processie ineenschoof. Wij zangers mochten vooraan voor de beurtzang van het gloria laus, dat van achter de deur geïntoneerd werd. Dan kwam dat onvergetelijke, dat gemaakt heeft, dat ik altijd aan Rolduc zal denken als ik de 23ste Psalm bid; dat, meer misschien nog dan de passie, hét moment was in de Palmzondagviering: Attollite portas, principes, vestras, et elevamini, portae aeternales, et introibit Rex gloriae. Opent uw poorten, o vorsten! wijkt vaneen, gij eeuwige poorten, en binnen zal treden de Koning van Heerlijkheid. Wat klonk dat waardig en vol gezag: stem van de Christus, die het recht zich verdiend heeft, binnen te gaan in het Hemelsch Jeruzalem, waarvan de poorten tot nu toe gesloten stonden. Triomfantelijk zal Hij 't Hem omstuwende geloovige volk binnenvoeren in eeuwig geluk.

Maar van binnen klinkt op hoogen toon

de vraag: Wie is dat, die Koning van Heerlijkheid? Fier is het antwoord in het besef van 't onaantastbaar recht op die groote tijtels: „De Heer, sterk en machtig; de Heer, machtig in den strijd. Toch blijft de deur gesloten, zwart en zwaar. Een tweede sommatie, een tweede vraag, een tweede antwoord. En nog eens weer, steeds hoger en dringender. Tot na die derde keer, als er nog bijgevoegd is: De Heer der Heerscharen, Hij zelf is de Koning van Heerlijkheid, het kruis dof op de deur bonst en deze wijd open gaat, gereed te ontvangen de triomfeerende Christus.

Zoo trokken we dan de kerk binnen in Zijn gevolg, achter Zijn veldteeken aan, het kruis, dat ons de toegang tot de hemel geforceerd had. We voelden ons groot in de dienst van zoo'n Koning.

Maar dan ineens het contrast van de Palmzondag: de zwarte bui, die was aan komen drijven over de zonnemerkel. Onder het aangrijpend verhaal van Matthaeus' passie verstomden de Hosanna's en langzaam, langzaam werden we uit de blijde vreugde van daarstraks ingeleid in het grootste treurspel der menscheit, waarin boven alles uit de snepende kreet van het Barabbas en Crucifixatur domineerde. Wie van de oud-Rolduckers is zich dat niet blijven herinneren, altijd? Hoeveel zinnen van Matthaeus' lijdensverhaal staan nog altijd voor me op muziek als ik ze lees of hoor lezen, met zelfs het stereotypische *si-do-re-do-si-si* van den koördirecteur er telkens nog voor. Van Pothast ken ik niets dan zijn Passie, maar dat is voldoende geweest om altijd van hem te blijven houden. De Passie van Palmzondag is een stuk van Rolduc geworden, vast ingegroeid, als een niet meer te scheiden deel, in het complex van herinneringen aan de jaren, daar doorgebracht, die in je blijven leven voor goed en die zoo nu en dan weer te voorschijn komen zooals op dezen Palmzondag.

Hier hadden we ook plechtigheden, ook palmwijding en processie. 't Waren echte palmen, geen onoogelijke takjes van het buxusboompje. In de vroege morgen, voor zessen — in Indië is 't leven vroeg — trokken we rond de kerk. Tusschen de slaperige hui-

zen van de Europeesche wijk klonken de Hosanna's ijl in de frissche ochtenlucht.

Maar een Rolduc was het toch niet.

Een paar dagen later heb ik er weer over zitten mijmeren. Maar nu was het 1200 Meter hoog boven de vlakke van Djocja, op de Plawangan, die vooruitgeschoven staat naar het lagere land als een voorpost van dat machtige berggevaarte, dat Merapi heet. Beneden, wijd uit, de lage velden van Djocja, Solo en Kedoe, met hun bevolking van miljoenen. De dessa's dicht aaneen: donkere toefen van bamboe en klappers tusschen het lichte groen van sawahs en rietaanplant. Hier en daar de brutale witheid van een schoorsteen, waar de suikerfabrieken lagen. En ver weg, langs heel de wijde horizon, de Indische Oceaan. Twee bergruggen kwamen van beide kanten en snoerden het kleed van groen samen, zoodat het maar met een nauwe doorgang het water bereikte. Maar we keken van onze hooge standplaats makkelijk over die bergen heen en konden zien, hoe soms een zware golf met witschuimende kop van verre kwam aanrollen in bar geweld, om straks te loopen tegen de rotsen van Java's Zuidkust. Achter ons wisten we de zwarte vulkaankegel, die tot 3000 Meter de lucht inboorde en er zijn witte rooksluier in het ijle liet verwaaien.

Dat was wel een plaats om je fantasie te laten gaan, om eens even te droomen buiten de werkelijkheid. In m'n hoofd zat nog dat Gloria laus et honor: Glorie en lof en eer, U, Christus, Verlosser en Koning. Het was of vanuit de wazige verte ging komen de triomfantelijke Christus, van over de onmetelijke oceaan, in een kleed van zon en licht en schittering. Breeduit woei de plooi van Zijn mantel, die zee en land omvatte en Zijn stap was rustig en waardig. Hij kwam om bezit te nemen van het land, dat daar voor hem lag.

Attollite portas, principes, vestras: maakt open de poorten, want de Koning van glorie komt. Maar de poort hangt nog in 't slot, onwrikbaar en tartend; slechts weinigen zijn er, die vragen: Wie is Hij, die Koning van glorie? Ze kennen Hem niet en weten niet,

wat Hij hun komt brengen, want van achter de gesloten deur zien ze niet de heerlijkheid van Hem, die hun toegang vraagt.

De Christus ging voorbij over 't land. Zijn zegen liet Hij er, maar Zijn land was 't nog niet. De poort bleef nog dicht voor de intocht van de Koning.

Toen dacht ik aan Holland en aan Rolduc, aan al die jonge harten, die Hem wel kennen, Hem kunnen kennen tenminste, als ze willen. Gooit jullie dan wijd open de deur van je hart, open voor de Christus-Koning, laat Hem er ongehinderd binnen trekken. Jong leven moet idealen hebben, die lichtend uitsteken boven het grauwe alledaagsche; moet iets hebben, waarvoor het zich enthousiast kan maken. Maak je warm, voor een voetballer, voor een tennisser of cricketer, goed. Maar maak je toch zeker enthousiast voor Christus. Laat die een ruime plaats innemen in je hart; Hij is immers de Rex gloriae, de Koning van glorie. Als je wat om Hem geeft, dan wordt dat zoo'n mooi ding in je leven, waar je een houvast aan hebt, overal en in alle omstandigheden; waar je je goeie bui weer terug haalt, als je pas hebt staan „kankeren” op alles en nog wat; dat je

hoog uit trekt boven het laagbijdegrondsche van een materialistische wereld. Als je de bons van Zijn kruis op de deur hoort, laat Hem dan binnen, ontvang Hem zooals je een koning ontvangt. Of weet onze tijd niet meer, wat een koning is?

As je dat doet, dan, ja dan weet ik zeker, dat de Christus ook hier de poorten zal open vinden, door het gebed van die velen, ver weg, geforceerd, gesprongen door 't dynamiet van de genade, die zij hebben verdiend.

En als Hij weer komt van over de zee, dan zal de weg vrij zijn, dan zal van dessa tot dessa de tontong slaan, dat 't geluid opklinkt tegen de berg op; 't zal een vroolijk geluid zijn onder de stralende tropenlucht. Want dan is 't niet meer de godin van de Zuidzee, die over de banjirrende rivieren naar boven trekt om haar gemaal, de Merapi, te bezoeken, terwijl het verwarde geraas waarschuwt, zich toch niet te wagen in de bankring van die machtige geest, maar 't zal zijn de Koning van Heerlijkheid, die komt in Zijn Rijk, om er te heerschen voor altijd.

P. ZOETMULDER S. J.

Djocjacarta.

PATER PIET ZOETMULDER S.J.

Piet Zoetmulder werd geboren te Utrecht, 29-1-06. Hij kwam in 1920 te Rolduc en deed in 1924 eindexamen Gymnasium. Ingetreden in de Sociëteit te Mariëndaal bij Grave 7-9-24. Van 1925 tot 1931 eerste verblijf in de Java-missie, waar hij zijn tweede jaar noviciaat afmaakte, vervolgens leraar was aan het klein Seminarie te Jokjakarta en daarna zijn drie jaren filosofie studeerde aan het Ignatius-College eveneens te Jokjakarta; in 1931 komt hij naar Leiden om Oosterse letteren te studeren en promoveert op 30 October te Leiden op het proefschrift: *Pantheïsme en monisme in de Javaanse Soeloek-Litteratuur*. Op 15 Augustus 1938 wordt hij priester gewijd te Maastricht, waar hij zijn theologie

studeerde aan het „Canisianum” van 1935—1939. In 1940 vertrekt hij weer naar de Java-missie. Nadat in Januari 1951 de officiële opening had plaats gehad van de faculteit der Letteren aan de „Gadja-Mada” (de Indon. Staats-Universiteit) ving Pater Zoetmulder in de daarop volgende maand zijn colleges aan als professor in de Oosterse letteren met colleges in het Oud-Javaans, hetgeen hij ook nu nog doet. Verder geeft hij eveneens colleges aan de filosofie van de Jezuïeten, nml. geschiedenis van de Oosterse Philosophie en geschiedenis van de Oosterse Godsdiensten en Islam aan het Groot Seminarie.